

KREUZ, P. a MARTINOVSKÝ, I. (edd.): *Vladislavské zřízení zemské a navazující prameny (Svatováclavská smlouva a zřízení o ručnicích)*. Praha 2007.

VZZ jako historický pramen

- Postavení krále vůči českým zemím a stavům
- Politická práva královských měst
- Šlechtické soudy
- Sněmovnictví a postavení měšťanů
- Právní normy své doby (právo vlastnické, dědické, rodinné)
- Mincovní a finanční záležitosti
- Ustanovení týkající se duchovenstva
- Vztahy mezi jednotlivými stavy

Prameny úředního typu – Normativní prameny

- Poskytují informace o právní situaci a právních zásadách své doby
- Mohou zobrazovat společenské, finanční, politické a hospodářské poměry ve společnosti

Literatura

- ČECHURA, J.: *České země v letech 1437-1526*. II. díl, Jagellonské Čechy (1471-1526). Praha 2012.
- FRANCEK, J.: *24. 10. 1517 – Svatováclavská smlouva*. Urození versus neurození. Praha 2006.
- MACEK, J.: *Jagellonský věk v českých zemích 1, 2*. Praha 2001.
- MACEK, J.: *Jagellonský věk v českých zemích 3, 4*. Praha 2002.
- MALÝ, K.: *Svatováclavská smlouva*. Třídní kompromis mezi šlechtou a městy z r. 1517. Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica. 1955, č. 2, s. 195-222.
- MALÝ, K. a PÁNEK, J. (edd.): *Vladislavské zřízení zemské a počátky ústavního zřízení v českých zemích (1500-1619)*: Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané ve dnech 7. – 8. prosince 2000 v Praze. Praha 2001.
- VANĚČEK, V.: *Dějiny státu a práva v Československu do roku 1945*. Praha 1978.

Dochované exempláře:

- **Vladislavské zřízení zemské**
 - Knihovna Národního muzea v Praze, sign. 25 D 6 ex. a (prvotisk)
 - Knihovna Národního muzea v Praze, sign. 25 D 6 ex. b (prvotisk)
 - Knihovna Národního muzea v Praze, sign. 25 D 6 ex. c (prvotisk)
 - Národní knihovna České republiky, sign. 43 F 56 (prvotisk)
 - Moravský zemský archiv v Brně, Staré tisky, sign. G 21 III/526 přív. (inv. Č. 870) (prvotisk)
 - Archiv hlavního města Prahy, rukopis, č. 77 (tzv. Pražský rukopis)
 - Roudnická lobkovická knihovna v Nelahozevsi, rukopis, sign. R VI, Fb 9 (tzv. Roudnický rukopis)
- **Svatováclavská smlouva**
 - Národní knihovna České republiky, sign. 65 E 8155.
- **Zřízení o ručnicích**
 - Národní knihovna České republiky, sign. 65 E 2112.

Editoři

- **Petr Kreuz**
 - Narozen 9. 8. 1967 v Praze, archivář a historik
 - České právní dějiny, dějiny trestního práva 15.-19. století
 - Sociální dějiny pozdně středověké a raně novověké kriminality
- **Ivan Martinovský**
 - Narozen 6.1.1937 v Úvalech, zemřel 11. 3. 2015, archivář, historik

- Působil v Okresním archivu Ústí nad Labem a v Archivu města Plzně
- Nositel medaile Za zásluhy o české archivnictví (2007)
- České a obecné právní dějiny 15.-16. století, regionální dějiny severních a západních Čech

Co vlastně je VZZ, Svatováclavská smlouva a Zřízení o ručnicích?

- VZZ → zemský zákoník z roku 1500
- Šlechta v něm definuje své výsadní postavení v Českém království (na úkor panovníka a měšťanstva)
- Zveřejnění v král. městech tudíž vyvolalo velký rozruch (tato města tím totiž ztrácí své klíčové pozice)
- Snaží se je logicky dostat zpět, ale nejde jim především o výsadní postavení
- Jde jim o **udržení svých hospodářských práv, práva třetího hlasu** na sněmech a **soudní pravomoc městských soudů** nad měšťany
- Král zemské zřízení na sněmu roku 1502 podepsal (ale nebral ohledy na stížnosti král. měst) a dochází tak k upevnění moci šlechty
- Svatováclavská smlouva → **První dodatek Vladislavského zřízení zemského**, obsahuje **preambuli a 54 nečíslovaných článků**
- Ty řešily ekonomické záležitosti a také politické a soudní kompetence stavů
- Prvních dvacet článků Svatováclavské smlouvy se věnuje **soudům**, jak **šlechtickým**, tak **městským**, a řeší jejich pravomoci
- Důležitý je i článek číslo 21, v němž je vyhlášena **svoboda trhu**
- Tři články, 23 až 26, pojednávají o **svědectvích** a v článku 27 se řeší **vaření piva**
- Články 34 až 54 se zaobírají **královským dluhem**
- V pozdějších verzích už byla Svatováclavská smlouva vydávána s očíslovanými články
 - Vypadla z ní část o ručnicích a také články o uhrazení královských dluhů, jelikož byly časově omezené
- samostatně byl ještě vytištěn jeden článek Svatováclavské smlouvy, který byl rozšířen a pojednával o zákazu nošení ručních střelných zbraní
- Jmenuje se „**Zřízení o ručnicích**“, je z roku 1524
- V roce 1530 se připojilo do Zemských zřízení jako dodatek
 - Rozrostl se z jednoho odstavce na několik dalších podrobných ustanovení